І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 113. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 15-го ЧЕРВНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 15, 1962 No. 113. VOL. LXIX.

СЕНАТ УХВАЛИВ ПОНАД $48 БІЛЬЙОНІВ НА ОБОРОНУ

СЕНАТ ПРИЗНАЧИВ ДОДАТКОВІ ФОНДИ НА ПРОДУКЦІЮ РОЗВІДУВАЛЬНИХ БОМБОВИКІВ ТИПУ РС-70

Вашингтон. — 13-го червня Сенат голосами всіх присутніх 88-ох сенаторів ухвалив видатки на оборону країни в сумі $48.429,221,000 на фінансовий рік, що починається 1-го липня ц. р. Сенат виступив проти пропозицій уряду і більшістю 74-ох до 13-ох голосів додав $320 мільйонів до урядом запропонованої суми $171 мільйона на продукцію розвідувальних бомбовиків типу РС-70, які можуть летіти із швидкістю 2.000 миль на годину на дуже великій висоті. Уряд плянував обмежити продукцію цих літаків тому, що вони будуть готові аж за кілька років, коли буде готове потрібне число далекосяжних ракет, і тоді не треба буде більшої скількости далекосяжних літаків, бо їх заступлять різного типу далекосяглі ракети. Сенат пішов на зустріч секретареві летунства і признав на продукцію бомбовиків РС-70 суму $491 мільйона, якої вимагало летунство. Але ухвала Сенату не може змусити уряд видати ті всі фонди на літаки, які призначив Конґрес. Призначена Сенатом сума на оборону є найбільшою в історії цієї країни під час миру. Признана Сенатом сума є на $522.221,000 більша від тих фондів, яких вимагав уряд, і на $589.730,000 більша від того, що призначила Палата Репрезентантів. Окрема конґресова конференція, складена з сенаторів і конґресменів, має узгіднити ті різниці, які є між обидвома проєктами. Признана Сенатом сума $48.42,9.221.000 передбачає $11.616,067.000 для армії; для фльоти призначено — $15.171.434.000; для летунства — $19.592,934.000 і $2.048,786.000 для департаменту оборони. Під час дебат над бюджетом оборони були спроби прихильників уряду, яких очолював сенатор - демократ із Висконсину Вілліям Проксмаєр, щоб не ухвалювати більшої суми на продукцію літаків РС-70, але Сенат відкинув цю пропозицію більшістю 74 до 13 голосів. Провідник республіканців в Сенаті сенатор Еверетт МекКінлі Дірксен пропонував, щоб Сенат ухвалив на оборону ту саму суму, що її прийняла Палата Репрезентантів, але його проєкт не знайшов підтримки. І Палата і Сенат призначили додаткові $47.800,000 на те, щоб не зменшувати резерв, як це пропонує уряд, на 58.000. Сенат ухвалив, щоб резерви армії і Крайової Ґвардії виносили і надалі 700.000 вояків, а не, як плянує уряд — 642.000.

ЗДА і Панама плянують переговори в справі Панамського каналу

Президент Кеннеді разом із президентом Панами Робертом Ф. Чіярі (перший зліва) проїжджають вулицями Вашингтону.

Вашингтон. — Президент Кеннеді і панамський президент Роберто Ф. Чіярі закінчили дводенні переговори, в яких погодилися на те, щоб відбулися дебати між високими представниками обидвох країнах в справі можливої зміни договору про Панамський канал. Цей договір заключено ще в 1903-му році, а в 1955-му році його дещо змінено в користь Панами. Після нарад видано спільний комунікат, в якому стверджується, що договір між заприязненими країнами можна передискутувати в тих пунктах, з яких одна зі сторін не є задоволена. Президенти мають найменувати своїх представників, які мусять бути на високому рівні, і які мали б негайно почати працю. В нарадах порушували справу панамського прапора в Зоні Панамського каналу; збільшення панамського експорту на терен Зони, яка є під американською адміністрацією; зрівняння панамських робітників в Зоні щодо винагороди з американськими робітниками і справу стягання податків від панамських робітників, які працюють в Зоні Каналу. Комунікати кінчаються ствердженням повної взаємної співпраці і порозуміння між двома країнами і скріплення приязни між ЗДА і Панамською Республікою.

Совєти зірвали переговори в справі торговельного договору з Францією

Москва. — Совєтський уряд подав до відома, що СССР перериває переговори з Францією в справі відновлення торговельного договору між обидвома державами. Як головну причину зірвання переговорів подають Совєти відмову Франції признати Совєтам такі ж самі митні концесії, як вони зобов'язують у торговельних взаєминах Франції з іншими країнами Європейської Економічної Спільноти або т. зв. Спільного Ринку. Відбувалися ці переговори в Москві, почавши від 15 травня ц. р. з метою відновити існуючий торговельний договір на дальших три роки, значить на 1963-1965 роки. Голова французької делеґації Крістіян де Марджері визначив совєтський крок, як офензиву проти Спільного Ринку, ведену з чисто політичних спонук. В політичних колах вважають, що совєтські вимоги упривілейованих мит і зірвання ними торговельних переговорів із Францією є продовжуванням совєтської кампанії проти Европейського Ринку і що Совєти намагаються з допомогою шантажу і тиску відстрашити інші европейські держави від участи в системі цього ринку, яка є дуже невигідна для Москви. Зриваючи переговори, совєтські представники поінформували французьку делеґацію, що совєтський уряд готовий відновити переговори, але аж восени і то після виконання Францією совєтських домагань.

АМЕРИКА ЗАОХОЧУЄ І ПЕРЕСТЕРІГАЄ МОСКВУ В СПРАВІ ЛЯОСУ

Вашингтон. — Президент Кеннеді в листі до совєтського диктатора Нікіти Хрущова погодився з ним, що досягнене перемир'я створенням коаліційного уряду в Ляосі є надійне і заохочуюче як для тієї країни, так і для загального міжнародного відпруження, але рівночасно в лагідний спосіб перестеріг Москву, щоб вона не пробувала будь-якою акцією припинити такий розвиток. Лист президента Кеннеді, пересланий до Москви ще минулого четверга, 7-го червня, але опублікований щойно в середу, 13-го червня, був відповіддю на листа Нікіти Хрущова з нагоди порозуміння між трьома ляоськими князями та створення там коаліційного уряду, до якого ввійшли консерватистинаціоналісти, невтралісти і ліві. Уряд, що його очолює князь - невтраліст Суованна Фоума, вважається радше за „комітет для переговорів" та що ще потрібно буде бодай два дальші роки для справжньої стабілізації уряду національної єдности. Хрущов, пишучи з цієї нагоди до президента Кеннеді, твердить, що це є „добра вістка" та що порозуміння в Ляосі може стати „осередньою подією для скріплення миру в південно-східній Азії". Президент Кеннеді, відповідаючи на того листа, пише, що він погоджується з таким поглядом та що створення коаліційного уряду було межовим знаком в зусиллях довести до міжнародного відпруження, але рівночасно перестерігає, що „це дуже важливе, щоб ніде не допустити до будь-якої несприятливої акції, що могла б перервати зроблений проґрес". Тим часом, у Вашинґтоні з великою обережністю оцінюють цей „проґрес" в Ляосі, що його справді тільки започатковано погодженням створити коаліційний уряд. Тепер мало б прийти відкликання з Ляосу американських і комуністичних військ, а опісля об'єднання військових частин усіх трьох досі посварених частин країни в одну національну армію. У Вашинґтоні з застереженням і підозрінням очікують дальшого розвитку також тому, що прозахідній і невтралістичний князі заповіли свій виїзд до Европи — один на весілля дочки, а другий, невтралістичний, до Женеви, щоб договірно оформити невтралізм Ляосу, залишаючи верховну владу в країні в руках прокомуністичного партнера. Рівночасно знавці совєтської політики додумуються, що міг мати на думці Хрущов, пишучи про „осередню подію" в Ляосі та яка інша країна могла б піти за тим прикладом. Більшість погоджується, що ця фраза в листі Хрущова була подумана тільки для пропаґанди, щоб приписати Хрущову заслугу за порозуміння в Ляосі.

Екстремісти доражують европейцям в Альжирі все палити і втікати

Альжир. — Таємна Військова Організація (ОАС) в Альжирі звернулася до всіх европейців у тій країні із закликом приготовлятися до втечі з Альжиру, спаливши все, чого не можна забрати із собою. Заклик передано через таємну радіовисильню. Тим часом, терористичні боївки цієї організації вже послідовно ведуть акцію „спаленої землі" проти публічної і приватної власности. Заклик до европейців проголошено після того, як мусульманські націоналісти повідомили, що після встановлення незалежности Альжиру вони плянують повну націоналізацію та встановлення „соціялістичної системи", без будь-яких привілеїв для европейців, бо „сторінку колоніяльної історії вже закінчено". Зокрема підкреслено, що великі земельні посілості, що їх власниками є переважно европейці, будуть сконфісковані, а земля буде передана під управу мусульманським хліборобам. Тим часом з кожним днем більше европейців виїжджає з Альжиру. Згідно з повідомленням французького уряду, в перших двох тижнях цього місяця втекло з Альжиру до Франції 92.000 осіб. Терористична акція Таємної Військової Організації продовжується.

Вплив роззброєння на економіку ЗДА

Гемстед, Лонґ Айленд, Н. Й. — Діючий асистент Економічного Бюра при Контрольній і роззброєневій Агенції ЗДА Александер Кіфер, промовляючи на конвенції в справі перетворення економіки, твердив, що роззброєння дало б цій країні великі користі і створило б нові проблеми в цій ділянці. Коли б прийшло до загального роззброєння під міжнародною контролею, тоді непотрібною була б воєнна продукція, на яку тепер муситься витрачати десятки більйонів долярів кожного року. Тоді треба б вирішити, що зробити з тими робітниками, які працюють для воєнного промислу, і з тими особами, які залишили б військову службу. Уряд мусів би подбати про переставлення фабрик, які працюють для військового промислу, на мирну продукцію. На думку Кіфера всі ці проблеми далися б легко вирішити, бо ЗДА мають перед собою такі високі потреби в цивільних ділянках, що легко можна б було переставити промисловість на цивільні рейки, і відбувалося б це меншим коштом, ніж тепер видається на оборону країни. Кіфер гадає, що тільки тоді було нової праці, що треба б вирішувати, які праці вирішувати в першу чергу, і не треба б зовсім турбуватися тим, що не буде праці після ліквідації воєнного промислу.

ЗДА допомагають Латинській Америці вишколювати вояків до партизанської війни

Вашингтон. — Військові і дипломатичні особи виявили, що окремі американські „рухомі вишкільні групи" працюють в деяких країнах Латинської Америки, де допомагають місцевим військовим командам вишколювати такі військові відділи, які були б здібні поборювати прокомуністичну партизанку. Ця праця почалася рік тому і на неї йдуть ті фонди, які ЗДА видають на військову допомогу латинським державам. Давніше американська допомога йшла на скріплення звичайних збройних сил в державах Латинської Америки. Вишколюються окремо ті відділи, які мали б поборювати прокомуністичну партизанку в сільських районах, і окремо відділи для боротьби з підривними елементами в містах.

Речник ОН в Конґо погрожує ліквідацією тамошньої місії

Леопольдвіль. — Голова місії Об'єднаних Націй в Конґо Роберт К. А. Ґардінер зробив виразний натяк на те, що коли виявиться, що конґолійські діячі не всилі замиритись і покласти підвалини під спокій і мирний розвиток країни, то Об'єднані Нації можуть зліквідувати свою тамошню місію. Ґардінер заявив у промові на прийнятті, що його влаштував для представників центрального уряду Конґа і делеґації від провінції Катанґи, що Об'єднані Нації почувають себе в Конґо подібно, як повитуха закликана до породільниці, яка не хоче привести на світ дитини. Таких жінок, які насправді потребують допомоги, є більше у світі. Представники місії ОН в столиці Конґа були огірчені, що на те прийняття не прибув конґолійський прем'єр Сиріль Адуля ані найвидатніші члени його уряду. Водночас катанґійський президент Мойсе Чомбе виступив з відкритим обвинуваченням конґолійського прем'єра, що той свідомо і зумисне не йде на поступки, думаючи, що коли переговори про замирення Катанґи з центральною владою Конґа розіб'ються, то Об'єднані Нації рішаться на прилучення Катанґи до Конґа силою. Але виявляється, що з свого боку Чомбе не хоче відступити від вимоги, щоб Катанґа мала окрему валюту від решти Конґа. Під час того прийняття прийшло до гострої виміни слів між конґолійськими журналістами та катанґійським міністром фінансів Жаном Баптістом Кібве, який заявив: „Ви потребуєте Катанґи, але Катанґа не потребує Конґа".

У Східній Німеччині поглиблюється харчова криза

Берлін. — Населення міст Східньої Німеччини одержало від комуністичного режиму доручення звернути більшу увагу на виплекування курей і свиней на подвір'ях своїх кам'яниць і домів, щоб цим способом збільшити харчові засоби країни. Появилася така інструкція в офіційному комуністичному органі „Нoєс Дойчлянд" водночас із ствердженням, що починаючи від травня ц.р. у Східній Німеччині відчувається недостача м'яса, яєць, молока і молочних продуктів і що Східня Німеччина не має можливости імпортувати бракуючі харчі з інших країн. Про те, що в Східній Німеччині має бути вже незабаром проголошене раціонування харчів, „Ноєс Дойчлянд" не згадує, але в Східньому Берліні рахуються з цим, як неминучістю. Нарікаючи на харчову кризу, східньонімецькі комуністи обвинувачують у ній передусім . . . ЗДА й інші західні держави, мовляв, причиною всього лиха є „західні окупанти", які не хочуть вивести своїх залог із Берліну.

Залізниці мали $408 мільйонів дефіциту на перевозі пасажирів

Ню Йорк. — Міжстейтова Торговельна Комісія виявляє, що всі залізничні компанії в цій країні в 1961-му році мали $408 мільйонів дефіциту на перевозі пасажирів, на $77 мільйонів менше, як в 1960-му році. Залізниці мали прибутки з перевозу людей під час війни, в 1943, 1944 і 1945 роках. Від того часу пасажирський рух приносив залізничним компаніям дефіцит, який в 1946-му році становив $426 мільйонів, а в 1957 році дійшов був до рекордово високого рівня — $723 мільйонів. Прибутки з пасажирського руху меншають тому, що залізницям роблять велику конкуренцію автобуси і літаки, які дуже скорочують час їзди. Міжстейтова Торговельна Комісія перевірила рахункові книжки 35-ох залізничих компаній і ствердила, що всі вони мали дефіцит на перевозі пасажирів. Цей дефіцит частинно покривається з прибутків за перевіз товарів, а частинно він не є покритий і таким чином зменшується інвентар та вартість майна залізничих компаній.

Сенатор Бирд проти економічної філософії Президента

Вашингтон. — Сенатор Гаррі Ф. Бирд заявив 12-го червня в приватній розмові в Єйльському університеті, що не має слушности президент Кеннеді, коли твердить, що дефіцитовий бюджет і висота федеральної заборгованости не мають впливу на вартість валюти. Бирд сказав, що треба конче зменшувати федеральну заборгованість, бо 10 відсотків всіх податків ідуть на відсотки від високої федеральної заборгованости. Бирд назвав економічну філософію Президента і його економічних дорадників „найбільшою фальшивкою", яку він досі чув. Заборгованість треба сплатити, або її анулювати, казав Бирд. На думку цього сенатора немає значення те, що населення збільшилося і що зростає крайова продукція, бо висота заборгованости внаслідок того не зменшується, що менше боргів припадає на одну особу.

Єгипет Нассера не квапиться до нової злуки з Сирією

Каїро. — Заклик нового прем'єра Сирії Башір аль-Азмаха до федеративної злуки Сирії й Об'єднаної Арабської Республіки на базі пошанування окремішньої самобутности обох тих країн — знайшов відгук на сторінках провідного єгипетського щоденника „Аль Ахрам", що його головний редактор є близьким приятелем президента Ґамаля Абделя Нассера. У тій статті стверджується, що зірвання Сирією унії з Єгиптом у вересні мин. року було „доброю лекцією" для Єгипту чи пак Об'єднаної Арабської Республіки, яка побачила, що така унія можлива тільки тоді, коли в обох країнах існував би той сам „соціялістичний" устрій, де не мали б голосу „реакційні елементи". Тому — мовляв — Об'єднана Арабська Республіка зайнята тепер такими внутрішніми соціяльно - економічними реформами, які стали б зразком для всіх інших арабських країн, щоб вони й собі заводили такий „арабський соціялізм". Західні коментатори стверджують, що Нассер дійсно хоче стати в очах арабських мас ніби їхнім трибуном та борцем проти „реакційних феодальних елементів". Амбіцією Нассера є стати в очах всіх арабів героєм революції. Тому й він не квапиться до нової злуки з іншими арабськими країнами, лякаючись, щоб не повторилась історія унії із Сирією. Нассер, очевидно, забуває, що не сирійські „реакціонери", а взагалі сирійські патріоти не захотіли далі слухати диктату „старшого єгипетського брата".

Завершується підготова Ватикану до Вселенського Собору

Рим. — Центральна Підготовча Комісія для Вселенського Собору, що його скликує Папа Іван XXIII осінню цього року, зібралась в минулий вівторок на свою сьому й останню сесію. На першому її засіданні проводив кардинал Тіссеран, а кардинал Джузеппе Піццардо звітував про висліди нарад Комісії студій і семінарій. Наради цієї Центральної Комісії триватимуть до 22 червня. Беруть у них участь 35 кардиналів, між ними два американці: Францис МекІнтайр з Лос Анджелесу і Джозеф Ріттер з Сант Луїсу. Вселенський Собор Католицької Церкви буде відкритий Папою в Римі 11 жовтня ц. р., і візьмуть у ньому участь всі владики Католицької Церкви різних держав і національностей, від єпископа вгору. За твердженням газет, Центральна Комісія обмірковувала принцип, що найпершим обов'язком духовника є дбати за духові потреби пастви. Цей принцип підтримували численні Папи з Іваном XXIII включно. Цей принцип має велике значення, бо обмежує свободу діяльности духовників Католицької Церкви в не - духовних ділянках.

ЗДА доживлюють 30 мільйонів дітей

Міннеаполіс Міннесота. — Директор Адміністрації Програми Харчі для Миру — Джордж МекҐоварн, промовляючи на конференції в Міннесотському університеті в справі харчової допомоги закордонові, ствердив, що уряд цієї країни допомагає доживлювати 30 мільйонів дітей у 18-ох державах, але ще є в світі 700 мільйонів дітей, які потребують харчової допомоги. На думку директора МекҐоварна місцеві уряди за кордоном мусять зорганізувати доживлювання дітей в школах. Ухвалений в 1954-му році закон про можливість допомагати чужим країнам харчами і фіброю з державних надвишок, досі вможливив дати закордонові допомогу на суму $15 більйонів. Ця допомога йшла до 100 держав і територій в цілому світі.

Нюйоркський промисловець вкрав майже два мільйони і відлетів до Бразилії

Ню Йорк. — Окружний прокуратор Френк Гоґен почав слідство в справі 38-річного промисловця, президента фірми Е. Л. Брюс — Едварда М. Джілберта, який у вівторок взяв з каси цієї фірми $1.953.000 і негайно відлетів літаком до Бразилії. Джілберт повідомив про свою резиґнацію із становища президента і про те, що він взяв із каси гроші. Поки почалося в цій справі слідство, він був вже у Бразилії. Бразилія є країною, куди втікають злочинці із ЗДА, бо вона ще не ратифікувала договору із Вашинґтоном про видачу злочинців. Але навіть і після ратифікації Джільбертові не грозила б видача, бо бразилійський міністер справедливости вирішив, що договір не сміє діяти взад, це значить, що не може відноситися до тих злочинців, які вже є в Бразилії.

Бразилія і Чехословаччина перемогли у футбольних півфіналах

Минулої середи відбулися півфінальні змагання за світову першість у футболі в місцевостях Сантіяґо і Віна дель Мар в Чіле. Бразилійська репрезентація перемогла в Сантіяґо дружину Чіле вислідом 4:2 після дуже завзятої та гострої гри, в часі якої суддя виключив по одному змагунові з обидвох дружин. У Віна дель Мар Чехословаччина виграла півфінальні змагання з Югославією 3:1. До 80-ої хвилини вислід був нерішений — 1:1. Бразилія і Чехословаччина зустрінуться у фіналі за першість світу в наступну неділю, тоді коли Югославія і Чіле гратимуть між собою в суботу за третє місце.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** роздав шкільні свідоцтва 23-ом випускникам Конґресової школи пажів. Ці випускники це 17 і 18-річні хлопці, які працюють як пажі в Капітолі, а увечері від 6.30 до 9.15 ходять до школи. Президент сказав їм, що країна очікує „великих речей" від них, і, показуючи на Білий Дім, заявив, що всі вони мають можливість „туди дістатися". Директор школи сказав, що випускники служать своїй країні і обсервують „демократію в акції".

● **Сенатор - республіканець** із Ню Йорку Джекоб К. Джевітс, промовляючи в Ню Йорку, передбачав, що урядовий законопроєкт про медичну опіку в рямках соціяльного забезпечення буде ухвалений цього року, але в дещо зміненій компромісовій редакції. Сам сенатор домагається, щоб новий закон дозволяв старшим особам вибирати, чи вони бажають користати з медичної опіки при соціяльному забезпеченні, чи з приватних забезпеченевих аґенцій, яким допомагав би уряд.

● **Головний прокуратор ЗДА** Роберт Ф. Кеннеді дістав почесний докторат права від Менгеттенського коледжу в Ню Йорку. Після того він оглянув долішню частину Ню Йорку, де мають цього літа здійснювати програму боротьби проти злочинности нелітніх, на яку уряд видає дол. 12,600,000. Роберт Кеннеді відвідав свого батька Джозефа П. Кеннеді, який лікується з паралічу в Інституті Фізичної Медицини.

● **Відомий поет** 85-річний Карл Сандбурґ дістав диплом від Ґейлсбурґ Гайскулу в Іллиной, якої він не встиг закінчити звичайним дипломом під час своєї молодости. Сандбурґ має вже почесні докторати від Єйльського, Гарвардського університетів і від численних коледжів.

● **Досі** 120 неґрів скористали з безплатних квитків, які їм дають білі, і виїхали з Луїзіяни до північних стейтів Ню Йорку, Каліфорнії, Шикаґа і Массачусетс. Рада Білих Громадян сподівалася, що з безплатних квитків на автобусову їзду скористає принаймні 1000 неґрів. Шість неґрів із Ню Йорку вернулися на південь.

● **„Комсомольская Правда"** повідомляє, що Вірменський Найвищий Суд засудив на кару смерти двох 25-річних вірмен за спробу насильно скерувати легкий совєтський літак в сторону Туреччини. Сталося це 10 вересня мин. року. Пільот літака, що його ті два молоді вірменці поранили ножем, спричинив приземлення літака ще на совєтській території. Один напасник згинув, а двох схопили. Їм продиктували „признання до вини" в стилі большевицької пропаганди.

У СВІТІ

● **У Британській Ґуяні,** яка впедовзі має дістати повну незалежність, прийшло до гострого конфлікту між комуністичним прем'єром Чедді Джаґаном і його міністром внутрішніх справ Бальрамом Сінг Раї. Джаґан заявив, що розбіжності між ними спричинені „чужинецькими інтриґами", але названий міністер заперечив цьому, сказавши, що вони порізнилися на тлі політики у відношенні до СССР, Куби і ЗДА. Джаґан, мабуть, виключить з уряду міністра, що не хоче повинуватись партійній „лінії".

● **У Познані в Польщі** відкрито в минулу неділю 31-ий Міжнародний Ярмарок з участю в офіційній частині церемонії — Владислава Гомулки і прем'єра Юзефа Циранкевіча. Вони відвідали павільйони ЗДА, Британії, СССР, Західньої і Східньої Німеччини. Д-р Отто Стальман з західньо - німецького рільництва, привітав обох польських „достойників" і дякував їм за „увагу до німецького промислу", що дуже сподобалось польським комуністам.

● **До Сайґону,** столиці Південного В'єтнаму, вернулась з подорожі до Мехіко й Европи братова президента Нґо Дінг Дієма. Її чоловік, Нґо Дінг Нгу, є найвпливовішим політичним дорадником свого брата, а сама вона належить теж до керівної політичної верхівки в В'єтнамі. Тому на її привітання вийшли на летовище найвищі достойники, а також американський амбасадор з дружиною.

● **Собор святого Павла в Лондоні,** пощерблений за останньої світової війни коло 60 запальними і вибуховими бомбами та страшенне поруйнований, був остаточно відбудований коштом 3-х мільйонів долярів щойно в минулому тижні. Його ремонтували впродовж 20-х років, стараючись відтворити пляни архітекта Хрістофера Врена, який відбудував той собор у 1666 році після великої пожежі.

● **У Шотляндії** арештовано 66 осіб з-посеред демонстрантів проти американської атомово-підводної бази в Голі Лоч з нагоди причалення туди атомово - підводного човна „Протеус". Ці демонстрації раз-у-раз повторюються внаслідку старань комуністів, що використовують наївність і політичну неграмотність фанатичних пацифістів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Декларація республіканців

Республіканські парляментаристи проголосили минулого тижня „Декларацію республіканських принципів і політики". Склала її комісія з участю шістьох видатних сенаторів і шістьох конгресменів тієї партії. Тому, що у практиці політичну програму здійснюють або стейтові адміністратори, або парляментаристи, проголошений документ має значення партійного „кредо", тим паче, що на нього погодився й кол. президент Д. Д. Айзенгавер.

Головною причиною появи цієї республіканської „Декларації принципів" були закиди збоку демократів, що республіканська опозиція орудує аргументами тільки негативного характеру, а не подає конструктивних розв'язок різних проблем. Другою найважливішою причиною появи цього документу була неясність в рядах самих республіканців, під якими власне гаслами вести підготовчу працю на місцях з увагою на осінні вибори, — на які саме справи класти найбільший натиск, в яких пунктах солідаризуватися з урядом Дж. Ф. Кеннеді, а в яких його найбільше атакувати й критикувати. Таким чином оприлюднена республіканська Декларація мала виконати дві місії: подати позитивну програму республіканської меншости в Сенаті й Палаті репрезентантів в різних конкретних справах і водночас дати напрямні партійним низам на місцях у передвиборчому періоді. Однак, ці дві мети не тільки не покриваються, але й інколи мусять одна одній суперечити, бо коли в голосуваннях за законопроєктами приходиться таки брати під увагу понадпартійний інтерес і діяти згідно з власною совістю, то у виборчій кампанії береться на увагу передусім найкращий шлях до успіху, до сердець виборців.

Ця суперечність — змішування дійсних принципів згідно з традиційною філософією консерватизму Республіканської партії із популярними в народі актуальними течіями — слідна на отій Декларації. Тому й не викликала вона доброго враження навіть серед членів і симпатиків Республіканської партії. Цікаво, що, наприклад, республіканські газети концерну Говард-Скрипса поставилися до тієї Декларації холодно і критично. Вони вказують на велику схожість позитивних рекомендацій Декларації із здійснюваною теперішнім демократичним урядом політикою, як теж на багато внутрішніх суперечностей. Наприклад, республіканська Декларація кладе великий натиск на потребу тієї обережної консервативної економічної політики, що про неї завжди говорив і нині говорить Айзенгавер: проти щедрого видаткування, за зрівноважений бюджет, проти інфляції, за найбільшу свободу приватної ініціятиви, проти втручання держави у вільне суперництво в промислі й торгівлі, проти поширювання федеральної влади на ділянки, що входять у компетенцію стейтів і громад. Алеж водночас ця Декларація признає потребу „успішних податкових пільг для медичної і шпитальної забезпеки для всіх", поручає давати державну допомогу, що зменшила б „тягар фінансування освіти", стверджує „обов'язок уряду сприяти економічному ростові", зокрема дораджує проводити допомогу на перевишкіл фахових робітників задля добування нових варстатів праці та на сприяння „довготерміновій програмі добровільного обмежування засівної площі". Ясно, що при здійсненні таких рекомендацій мусіли б зрости всі ті бюджетові видатки, що їх тепер у Конгресі республіканці поборюють.

Найгостріша критика Декларації в ділянці закордонної політики — у відношенні до проблем Берліну, Куби, Південної Азії. Декларація республіканців закидає Президентові „банкрутство лідерства". Але, мабуть, критики тієї Декларації мають рацію, що ці її дуже поважні закиди не підтримується ясними позитивними порадами, що саме треба зробити в усіх цих міжнародних справах, щоб світ бачив і шанував дійсне лідерство Америки.

Пушкінський спектакль у Києві

У середу 6 червня ц.р. в київському парку ім. О. Пушкіна відбулася офіційна церемонія відкриття пам'ятника російському поетові XIX сторіччя, Олександрові Пушкінові. Біля бронзового пам'ятника, відлитого за проєктом нібито київських скульпторів Ковальова і Гніздилова, з написом „Пушкіну — український народ", зібралася по одному боці група — всього 14 — керівників компартії України і членів уряду УССР, відокремлено від зібраної посередині публіки, а по другому боці — теж відокремлено — оркестра і хор. Від КПСС і уряду СССР ніяких представників не було. Репрезентували Москву секретар Союзу письменників СССР А. Сурков і артисти Московського драматичного театру ім. М. Єрмолової, який гастролював саме тоді в Києві із спектаклем „Пушкін".

Промовцями під час церемонії відкриття пам'ятника, що її започатковано гимном не УССР, а СССР, були перший секретар ЦК КПУ Микола Подгорний, голова правління Спілки Письменників України Олесь Гончар, згаданий вище репрезентант московських письменників А. Сурков, майстер київського заводу „Більшовик" П. Лащевський і студентка Київського університету, „пушкінська стипендіятка" Н. Зайченко. Всі вони розпливалися суперлятивами над „великим сином Росії", „основоположником російської літератури", „велетнем світової поезії", „титаном думки і слова", „органом могучим російської землі" і т.д. Всі вони підкреслювали, що Пушкін „любив щиро Україну", що „присвятив їй багато надхненних рядків", що він мав „величезний вплив на розвиток української культури" і що пам'ятник, поставлений Пушкінові в Києві, буде не тільки виявом „любови українського народу до великого російського поета", але й свідченням „вічного братерства, міцної і непорушної дружби українського і російського народів". Але найбільш характеристичною для цілеспрямування цієї церемонії була промова московського письменника А. Суркова, який цитував по-російськи слова Пушкіна: „про мене відголос пройде в Русі великій, і нарече мене всяк сущий в ній язик, і гордий внук слов'ян, і фін, і нині дикий тунгус, і друг степів калмик".

Не згадували промовці про те, що Пушкін був не тільки гльорифікатором ідеї злиття всіх „слов'янських рік в русскому морі" і „русскої сили", але й прославлювачем Петра І, того, що за словами Шевченка, „розпинав Україну", і ненависником українського гетьмана Івана Мазепи, якого Пушкін називав зрадником та лиходієм за те, що він хотів визволити Україну з-під влади московських царів.

Встановлення Пушкінового пам'ятника в Києві не є ніякою подією, як це намагаються представити совєтські пропаґандисти, які в усіх київських газетах надрукували одне і те ж стереотипне повідомлення про перебіг церемонії. Пам'ятники Пушкінові будували ще царі по різних містах України й інших поневолених країн, і стоять вони в Харкові, Одесі і в інших містах. Але ні за царів, ні ще й досі за 45 років „радянської влади" не збудовано пам'ятника Шевченкові ні в Петербурзі - Ленінґраді, ні в Москві, хоч такий пам'ятник вже стоїть у канадійському Вінніпеґу і підготовляється навіть у столиці ЗДА — Вашинґтоні. Ні місця, ні коштів, ні часу, щоб побудувати пам'ятник великому поетові України в столицях Росії, не знайшлося. І тому, щоб закрити цей показовий для підневільного становища України в Совєтському Союзі факт, Подгорний у своїй промові натякав, що „в столиці нашої Батьківщини — Москві . . . буде споруджено пам'ятник Тарасу Шевченку." Про вимушеність такої заяви може свідчити те, що досі ні компартія, ні совєтський уряд не проголосили в цій справі ніякої енунціяції і з ставленням пам'ятників Шевченкові в Москві чи Ленінґраді не спішаться. Зате стоятиме в Києві пам'ятник Пушкінові — прославлювачеві брутальних „перемог русскої сили" над Україною, Польщею й іншими народами.

М. Чировський

БІРЖА, СТАЛЬ, БОРГИ І ГОСПОДАРСЬКІ ВИГЛЯДИ

„Чорний понеділок" 28-го травня цього року таки потрясе економікою ЗДА і мав голосний відгомін у цілому світі. Це був другий з черги найбільш понурий день на нюйоркській біржі по так званому „чорному вівтірков" 29-го жовтня 1929-го року, що розпочав велику депресію, мариво якої страхає кожного американця ще й досі.

Що ж таке сталося на нюйоркській біржі, що і у Франкфурті, Римі і в інших містах Західньої Европи, в Канаді і Японії відразу впали ціни на вартісні папери і поширилося занепокоєння щодо економічної стабільности?

А було це так. Ранком 28-го травня біржові аґенти почали раптом одержувати масові доручення на продаж цінних паперів. Внаслідок надмірного подажу акцій (стаків), так званий індустріяльний індекс Дав - Джовнса обнизився на 21% супроти його грудневого рівня. Продажева гарячка була така велика, що за півгодини перед закриттям біржі продано 4 мільйони акцій.

В наступних двох днях становище на біржі покращало, і в середу ввечері 77% втрат вирівняно, але через тиждень після того знову прийшло до поважних вагань.

Можна дошукуватися багатьох причин цього раптового явища, але одна річ певна: нестійкість біржі є наслідком деяких неґативних проявів в американській економіці, побудованій на принципі відносно вільної розгри ринкових факторів. Нестійкість біржі, а зокрема спадок цін на вартісні папери з давен-давна, а зокрема після другої світової війни, означали наступаючу рецесію.

В зв'язку з „чорним понеділком" відбулося під головуванням Президента засідання господарського „квадранту" — осіб найбільш відповідальних за політику „Нових Обріїв": секретаря скарбу Д. Діллона, голови Федеральної Резервової Банкової Системи В. Мартина, директора бюджетового бюра Д. Белла і голови економічної президіяльної ради В. Геллера. Це був, як заявляє „Таймс", похмурий вечір дляісповідників „Нових Обріїв". На тому важливому засіданні був відсутній секретар торгівлі Л. Годжес, якого вважають в демократичному урядові за властивого заступника інтересів капіталу.

Годжес ще під час минулої рецесії і задовго перед біржовим крахом 28-го травня домагався обниження корпораційних податків, щоб прискорити господарські процеси. Діллон проти такого проєкту гостро протестував, мовляв, краще подумати над загальною перебудовою податкової системи. Геллер свого часу рекомендував обниження індивідуального прибуткового податку, як засіб проти рецесії. Але Діллон переконав Кеннеді, що й цього не треба робити.

Після „чорного понеділка" всі вони, одначе, погодилися, що в разі ринкової знижки треба буде прискореної редукції і корпораційних і індивідуальних прибуткових податків. І рівночасно всі вони ствердили, що „економіка Америки в своїй основі здорова і заповідає дальший ріст".

Але чи можна цьому вірити? Чи не є це психологічний трюк, щоб заспокоїти розбурхану публічну опінію? Зокрема важко повірити економічному прагматистові Геллерові, який уже прогрішився своїми порадами інфляційного росту для Зах. Німеччини. Німецький уряд цілковито зіґнорував його поради, сперся на засаду твердої валюти, і тепер у тій країні прекрасне господарське положення.

Оці запевнення щодо здоров'я американської економіки в обличчі поважних труднощів прикро нагадують весну і літо 1929-го року. Тоді вже народне господарство ЗДА було значно розхитане, а Гувер раз-у-раз повторював, „що основні економічні процеси спираються на здоровій основі". Восени прийшов крах.

Розуміється, це не значить, що в жовтні ми матимемо нову депресію. Обставини тепер зовсім інакші. Але й немає даних говорити про дальший здоровий ріст ринкових процесів, бо є деякі дуже неґативні прояви в економіці країни.

Не все гаразд у сталевій індустрії. Виробництво сталі спадає вже дев'ять тижнів, обнизившись від березня з 82 до 53% продукційної можливости. Це вже був би майже рецесійний рівень, якби це ділося, скажімо, у вересні. У весняні місяці завжди буває редукція виробничого волюмену сталі, але не така велика, як є тепер. Галузі промисловости, які є головними споживачами сталі, вживають своїх запасів і мало замовляють, що спричиняє застій у сталевій промисловості.

Називають кілька причин затримки у виробництві сталі, передусім застосування синтетиків і пластиків, які успішно заступають сталь у різних індустріяльних ділянках. З другого боку, безперервно росте конкуренція европейської та японської сталі. Вища ціна американської сталі обнижує її ринкове запотребування.

І саме тут треба ще раз згадати злощасний конфлікт між американським урядом і керівниками сталевої індустрії, які доводять, що вони мусіли підняти ціну на сталь, щоб зібрати відповідні фонди для модернізації сталеварень. Це з черги мало б збільшити технологічну видайність і облегшити конкуренцію з Німеччиною, Англією і Японією. Президент заборонив підвищувати ціни на сталь, внаслідок чого постала конститернація, а згодом і біржовий крах. У цьому всьому найбільше маркантним є факт що в різних ділянках американська промисловість програє конкуренційний змаг на світових ринках.

Дальшим від'ємним явищем в американській економіці є зростаюча ощадність і обережність консумента, які завжди мають тенденцію зростати, коли зроджуються ринкові труднощі. Тоді спадає запотребування, і продажевий волюмен зменшується, зменшуючи зиски підприємств та спиняючи розвиток економіки.

А діється це тоді, коли країна, підприємства і поодинокі громадяни надміру заборговані. Державний борг досягає вже майже $300 більйонів. Приватна заборгованість зросла від 1960-го року на $42 більйони, сягаючи 625 більйонів. І це все ніяким чином не означає здорових основ економічного росту.

Демократичний уряд, що має цього року 8-більйоновий державний дефіцит, настрашився біржового краху та можливости нової рецесії, і заповів редукцію податків та поширення засягу державних робіт на випадок ринкового застою. А це означало б на майбутнє ще більший федеральний дефіцит, дальший ріст заборгованости і ще більшу інфляційну пресію. Все це в сполуці із величезною приватною заборгованістю робить американську економіку надзвичайно вразливою на непередбачені випадки, що їх завжди можна сподіватися у господарській системі вільного ринку.

Коли президент Кеннеді заповів свої „Нові Обрії", можна вже було очікувати різного роду „соціяльно - господарських" інновацій. Але пішли вони, здається, занадто далеко. Забагато було дефіцитових видатків, що їх відносно лагідна рецесія 1960 - 1961-их років ніяк не оправдувала, забагато втручання в проблеми промисловости, забагато контролі організованого робітництва. Демократичний уряд своєю поставою може загнати себе у сліпий кут, з якого один крок до „соціялістичного" експерименту.

Тож без сумніву між світом „великого бизнесу" і урядом існує величезне напруження. Капітал і індустрія не вірять у „Нові Обрії". І це був важливий фактор у біржовому краховї 28-го травня. Самі заяви уряду, що він твердо стоїть на принципі приватного підприємства, ще не зліквідують підозріливости економічного світу. І треба ще тут пригадати, що інтенсивні реформи президента Рузвелта із 1934 - 36 років у рямах „Нової Політики" так само зневірили промисловий світ і великою мірою причинилися до депресії 1937 - 38 років, яка була коротка, але сувора.

„НА ГРОМАДСЬКИХ ЗАСАДАХ"

Що далі то частіше зустрічаємо в совєтській пресі вислів „на громадських засадах". В принципі він не новий. Ще за Сталіна можна було „на громадських засадах" (доказавши, що люди не мають де жити) скласти гроші, гуртом збудувати житловий будинок і стати його співвласником. Нині суть цього терміну значно розширилась. Совєтська преса називає принцип „на громадських засадах" — паростками комунізму.

„На громадських засадах" означає безплатну працю, виконування громадських чи державних доручень і обов'язків без заробітньої платні. Так М. Подгорний, секретар ЦК КПУкраїни, в промові на нараді з питань ідеологічної роботи, говорив: „У нашому суспільстві швидко розвиваються паростки нового, комуністичного, як на виробництві, так і в суспільному житті. З'являються і все зростають такі чудові комуністичні паростки, як праця для суспільства на громадських засадах. З кожним днем у республіці стає дедалі більше клубів, бібліотек та ін. . . . які обслуговують не платні працівники, а самі трудящі у вільний від роботи час і без винагороди." („Радянська Україна", ч. 44 за 1962 р.).

Праця „на громадських засадах" іде в Україні двома, майже протилежними, річищами. Одно з них влада всіляко розчищує і поглиблює, друге вже не може загатити.

До першого належить: безплатна, ніби добровільна праця так званих дружинників, які після щоденної роботи по фабриках і установах виходять на вулиці ловити хуліґанів, злодіїв, відвозити в „кімнати витверезіння" п'яниць, — тих комсомольських активістів, які самі бешкетують по церквах і тероризують населення, прикриваючись званням „охоронців порядку". Туди ж належить організована, плянова експлуатація дітей і підлітків на пришкільних „дослідних" ділянках землі і в порядку „шефства" над колгоспами та радгоспами; безплатна праця безвірників, які провадять антирелігійну пропаґанду; неоплачувана праця низових членів різних профспілок, колгоспних активістів у сільських клюбах, різного типу пропаґандистів з товариств сприяння поширенню політичних знань. Лише в Донецькій області — повідомляє „Радянська Культура" з 3 червня ц. р., — „на громадських засадах працює 32 районні й міські комітети . . . Сотні активістів свій вільний час віддають роботі у профспілкових комітетах, 37 громадських бібліотеках, народній консерваторії, чотирьох громадських книгарнях і 63 кіосках, трьох народних театрах, 59 любительських кіностудіях, 13 районних та міських відділах культури" . . .

В наведеному прикладі використання державою безплатної робочої сили в ім'я „паростків комунізму" є згадка про народну консерваторію та народні театри. Безплатна праця аматорів театрального і музичного мистецтва України має дуже мало спільного з безплатною працею того пропаґандиста чи профспілковця, якого керівні органи примушують задурно працювати. Тому ми й згадали про два річища праці „на громадських засадах".

До цієї другої, дійсно добровільної, ідеалістичного характеру категорії відносяться: праця громадської інспекторії пам'яток історії та пам'ятників; праця керівників сільських і міських музеїв краєзнавства, яких щораз більше постає тепер в Україні; праця громадських комісій контролі торгівлі, що усувають злочинців - обдурювачів з кооператив і крамниць; діяльність композиторів і співаків у народних консерваторіях (безплатні лекції й концерти для піднищення культури населення); громадські товариства для боротьби з браконьєрами, в ім'я охорони природи.

Ця діяльність є виявом активізації широких мас українського народу, що подекуди йде навіть врозріз з постановами партії, зокрема 22-го з'їзду, який висловився проти збереження національних традицій, національних мов, національного „я".

Таким чином, принцип праці „на громадських засадах" по-різному використовують дві різні сили: народ і антинародна влада. Пробуджена приватна ініціятива після сталінських морозів відчувається в житті України, і цю силу Москва може лиш гальмувати, але вже не може скувати. Тому влада намагається скеровувати людську ініціятиву в своє русло, але тоді автоматично зникає елемент добровільности, хоч совєтська преса твердить, що „всьо в порядкє".

Леонід Полтава

Історична праця про Карла XII

Німецький історик Отто Гайнц почав працювати над життєписом шведського короля Карла XII ще перед другою світовою війною. Перший том цієї праці, що обіймає три частини, виданий у 1953-му році. Тепер берлінське видавництво Вальтер де Гройтер дало читачеві в новому накладі цю історичну працю про шведського короля, що приніс велике нещастя для України. Ще в передмові до першого видання своєї праці автор дав таку оцінку особи Карла XII:

„Я бачу в ньому геніяльного воїна, що перший ясно побачив зростаючу московську небезпеку для Европи і був здібний до концепції великих і сміливих політичних ідей".

На думку автора, Карло XII не здійснив своїх плянів, з одного боку, внаслідок несприятливих обставин, а з другого — через своє легковаження „дипломатичного ремесла".

В цій книзі нас цікавить у першу чергу політична й стратегічна оцінка походу Карла XII проти Москви, що скінчилася катастрофою під Полтавою. Ще й досі в історичних працях про Полтавський бій і союз Мазепи з Карлом XII зустрічається твердження, мовляв, Мазепа „заманив" шведів в Україну. Це нібито принесло згубу для шведського війська.

О. Гайнц аналізує документи того часу і показує, що прихід шведів в Україну восени 1708-го року був несподіванкою для Мазепи. Український гетьман бажав, щоб шведське військо вирішило долю війни на території Московщини. Але Карло XII, втративши обози й артилерію в бою під Лісною, на Білій Русі, не рішився наступати на Москву і з'явився на північному кордоні України.

Щоб відхилити від себе підозріння царя Петра, Мазепа не міг до останнього моменту відкрити таємницю про свої переговори з шведами. Не сподіваючись приходу шведів в Україну, Мазепа не тримав при собі війська, удаючи своє „вірне підданство" цареві. Ця непідготованість Мазепи дала можливість московському війську захопити Батурин та інші українські твердині і пустити хвилю терору проти української людности.

Настрої людности України щодо шведів і нової політики Мазепи Гайнц описує різно. Ідучи за старою леґендою, пущеною московською пропаґандою, мовляв, Мазепа був „поляк", Гайнц пише, що в українських народних переказах „не забулася його (Мазепи) польська минувшина". Ближче до правди стоїть автор, коли зазначає, що Мазепа не був популярний в народі, бо його вважали „знаряддям московського царя".

Гайнц заперечує, що „майже 70-річний гетьман був безхарактерним пройдисвітом та зрадником". На його думку, Мазепа прямував до здійснення традиційної української політики: визволення з московського ярма і злуки в незалежній державі українських земель, розділених між Москвою і Польщею договором в Андрусові 1667-го року. Гайнц наводить шведське свідчення з того часу про відношення української людности до шведського війська, уже після зруйнування Батурина: українські селяни зустрічали короля і його військо хлібом, сіллю і яблуками, а шведи, згідно з суворим наказом своєї команди, за все платили готівкою.

Всупереч фальшуванням совєтських істориків, мовляв, українське військо не билося проти Москви під Полтавою, Гайнц подає подробиці розміщення козацьких полків — городових і запорізьких, що їх привів кошовий Кость Гордієнко.

Гайнц не згадує про терор, що його вчинили воєводи царя Петра над українською людністю на Вольностях Запорізьких. Сліди цього терору відкрила археологічна експедиція, вислана комісаріятом освіти з Харкова на Запоріжжя (1927 - 1932). Жахливу картину знищення „ізмєнніков" - українців в запорізьких селищах описав проф. Михайло Міллер, що був на чолі тієї експедиції. О. Гайнцові праця проф. Міллера не була відома („Дніпрельстанівська археологічна експедиція Наркомосу України", — Мюнхен, 1956-го року).

П. А.

С. Риндик

ТАК, ЯК БУЛО

(3)

— Та я ще не видихав того, що перекусив удома, — відповів той.

— Ну, то видихай.

І знову звернулася до нас:

— А торік викинули ті шибеники такого фіґля: десь за містом, за Білою Церквою, знайшли в ярузі чиюсь здохлу коняку і приволокли її додому.

У вагоні хтось г о л о с н о сплюнув.

— Так таки із стервом?

— То вже ні. Приволокли самі костомахи. М'ясо давно вже собаки пообгризали та гайвороння п о видзьобувало. Приволокли голі кістки. А вдома склали їх назад докупи: ребро до ребра, кульшу до кульші, щиколодку до щиколодки, всяку кісточку до кісточки, геть чисто все, як Бог сотворив. І знову вийшла коняка!

— І запрягли до плуга? — пожартував котрийсь із пасажирів.

— Якби ж то до плуга, то ще б не біда. А то гірше зробили. Там у школі вони мають якогось навісноголового вчителя. А він, замість навчати дітей слова Божого, каже їм збирати всяку здохлятину. Ви, каже, хлопці, не дармуйте влітї, не бийте байдиків, а де побачите якого птаха чи звіра, вбитого чи так здохлого, то позбирайте гарненько кісточки й несіть до школи. Тож вони так і хотіли зробити, а воно вийшло іначе . . .

— Ну, ти вже видихав? — звернулася Яковиха знов до чоловіка, перервавши мову.

— Говори, говори, я хочу знати, що там далі було, — сказав він.

— Ти ще не знаєш? Сто разів чув!

— Чув, але якось не так. Бо раз була жидівська коза, а потім цап, а потім іще якась напасть, а діло показує, що ні цап, ні коза, а таки ціла коняка. От паливоди! Ха-ха!

— То перше була коза, тільки тому учителеві все замало, давайте, каже, коня. Але ти мені зубів не заговорюй козами, а кажи, що будеш їсти.

— Та я ще того не видихав, що . . .

— Потім будеш видихати, а тепер маєш їсти!

—Ну, то давай уже.

Жінка витягнула з мішка великого пирога:

— З капустою. Це сам цар їв би.

Яків почав смачно запихатися. Дивлячись на нього, дехто й собі поліз до клунку. Після пирога з капустою прийшов пиріг із горохом, а потім із квасолею і нарешті з калиною. Але тут уже один нетерплячий пасажир не видержав:

—Як так буде далі, то ми до завтра не скінчимо діла. Кажіть уже, як там було з тією конякою. Розчинили, а не місите. Докажіть уже.

— Зараз, зараз докажу, тільки перше мушу нагодувати старого.

— Та нехай собі сам годується на здоров'ячко. Не мала дитина. А ви тим часом доказуйте.

— Вам легко говорити, а він у мене цікавий, як баба, і зараз покине їсти й заслухається. А старому чоловікові не можна мліти голоду, бо ще заженеться до Сантура.

— Куди, куди?

— До Сантура. Як той Кагарлицький.

— Який К а г арлицький? Що за Кагарлицький?

— А той машиніст. Не знаєте? Машиніст Кагарлицький!

Пасажир подивився довкола себе . . . Але ніхто нічого не сказав. Люди не знали, що то за Кагарлицький і хто він.

— А, Боже! Увесь світ знає, а вони не знають, — здивувалася Яковиха.

— Вони, мабуть, із далеких украін, не тутешні, то й не знають, — пояснив Яків.

— Не тутешні, кажеш?

Чоловік знизав плечима...

— Ну, як не тутешні, то могли й не чути, що то за оказія приключилася в нас, — погодилася Яковиха. — А була то велика оказія. Ви тільки послухайте . . .

2. До Сантура

— Недалеко від нас, на станції Бобринській служив машиніст Кагарлицький. Він ще й тепер служить. А живе зараз же за вугляним складом, у домі Пузиря. Має жінку, двоєчко дітей . . .

— Підождіть, тітко, а як було з тією конякою? — перебив оповідачку один із пасажирів.

— Зараз, зараз. Дійдемо й до коняки. Так мав той Кагарлицький молоду жінку, двоєчко дітей (хлопця і дівчинку) і ще стареньку матір, вдовицю. І добре собі жили. Було всього подостатку. Самі знаєте, що машиністи не бідують. Аж оце недавнечко послали його на Хвастів. Це аж за Білою Церквою. Далекий світ, але не раз уже він туди їздив і завсіди щасливо вертався. Не мав у дорозі ніякої халепи. І на цей раз, сказати, не було нічого. Тільки дуже довго задержали його в дорозі. Переїв усі харчі, а коли добився назад до Бобринської, то вже ледве доволікся додому, так сильно охляв.

Було це в п'ятницю вранці.

Поки жінка звихалася коло печі й приправляла сніданок, змучений чоловік приліг собі на тапчан, бо валився з ніг, і зараз же міцно заснув. І коли жінка приправила снідання і хотіла розбудити його, то ніяк не могла добудитися, такий був сонний.

„Шкода, доню, будити, — каже мати. — Лиши, нехай ліпше переспиться трохи. До обіду відпочине. А сон не раз здоровший від їжі".

І та залишила чоловіка.

Прийшов обід. Знову будять. І знов не можуть добудитися. І старенька знову порадила залишити його до вечері. І вечерю той неборака проспав. Лишили його відпочивати до ранку. І аж уранці побачили, що він неживий. Аж уранці. Жінка в плач, діти в плач, старенька мати в плач. Гукнули сусідів. Прибігли люди. Будять, термосять, — нема. Побігли по доктора. Прийшов доктор. Туди, сюди, — ні хуху, ні духу. Шкода думати. Помер. Перемлів голоду. А голод не свій брат. Із голодом не жартуй.

— Може тобі тараньки дати? — перериваючи оповідання, звернулася Яковиха до чоловіка.

— Кажеш, тараньки?

—Еге ж, тараньки. Трохи підмажеш кишки, бо з неї аж капає. Дати?

— Або я знаю, що робити...

„УКРАЇНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ В ЕКЗИЛІ ШУКАЄ ДОПОМОГИ — І ЗНАХОДИТЬ ЇЇ"

Під таким наголовком з датою 31 травня ц. р. появилася стаття Роя Вірцфелда в американському щоденнику „Дейлі Геральд", що виходить в Міннеаполісі, Міннесота, з приводу відвідин української колонії в Міннесоті та Сейнт Полі президента УНР в екзилі д-ра Степана Витвицького та його візити в губернатора цього стейту п. Елмера Е. Ендерсона.

В статті говориться: „Цей вже літній ветеран одної з найперших опозицій проти совєтського комунізму, яка продовжується і до цього часу, був тут в Твин Сіті цього тижня і несподівано дістав високого рівня підтримку. Цією людиною був 78-літній д-р Степан Витвицький — президент Української Народної Республіки в екзилі. На цьому становищі він репрезентує українців, розсіяних по цілому світі, які, як він каже, ніколи не зупинять своєї праці і надії для звільнення своєї батьківщини".

Складаючи візиту губернаторові Е. Е. Ендерсонові президент С. Витвицький був в асисті полк. В. Филоновича, пані д-р Раїси Данилюк та д-ра М. Данилюка як перекладачів.

Причиною його візити було познайомитися з губернатором та особисто подякувати йому за проклямацію, яку він видав в цьому році про Український День Самостійности.

Президент також зробив інші візити в цій окрузі із старанням принести сюди більше інформацій про українську боротьбу.

Людям середнього заходу, далеко відсуненим від східньої Европи, може бути справді новиною, що Україна була першою окупованою територією царської Росії аж поки в 1917 році відновила свою незалежність у формі Української Народної Республіки, і знову в 1921 році була окупована російськими червоними арміями.

Згідно з інформаціями, поданими д-ром Витвицьким, — Україна творить одну четверту частину населення СССР і постачає половину харчових продуктів, а також є важливим осередком тяжкої індустрії копалень залізної руди, вугілля та інших важливих сировин, як також займає поважне місце в постачанні електричної енергії СССР.

„Якби великий президент ЗДА Вудро Вілсон у свої відомі параграфи миру 1918 р. включив Самостійність України, то сьогодні Совєтський Союз був би далеко слабшим" — сказав д-р Витвицький.

Український Екзильний Уряд існує від 1921 року. Сьогоднішній президент займає цей пост від 1954 року, ділить свій час подорожами в Европі та перебуванням в Ню Йорку.

Під час візити в губернатора д-р Витвицький дістав від нього несподівану підтримку. В загальній розмові, яка відбулася поміж губернатором і д-ром Витвицьким, губернатор спитав, як могли б американці допомогти українській справі?

Президент Витвицький використав цю нагоду, щоб вияснити свої турботи та намагання здобути прихильність американської адміністрації в справі підтримки проведення закону про створення „Підкомітету для совєтських національних проблем", який недавно був запроєктований в Палаті Репрезентантів в ЗДА.

Цей Підкомітет мав би служити апаратом для збирання інформацій про різні національні групи СССР та сусідніх сателітів.

Д-р Витвицький висловив погляд, що ахіллевою п'ятою совєтських проблем є те, що багато національностей в Совєтському Союзі із своїми індивідуальними традиціями кожна, ніколи не будуть успішно перетоплені в об'єднану совєтську цілість. Він додав, що ці національності тим більше ніколи не будуть перетоплені, коли російські намагання створити „нову совєтську людину" будуть розладнані підтримкою поневоленим народам.

Як відомо, конгресмен Едвард Дервінський із Шикаґо запропонував проєкт закону для створення Підкомітету Совєтських Національних Проблем. Прийняття цього підкомітету було майже певним, аж поки державний секретар Дін Раск офіційно відкинув цю думку, заявляючи, що Україна, Грузія, Латвія, Естонія, Литва та інші країни були і є, традиційними частинами Совєтського Союзу.

Довідуємося, що губернатор був дуже здивований становищем державного секретаря Діна Раска і запевнив президента Витвицького, що він персонально напише і до секретаря і до Міннесотської делеґації, щоб розглянути цю справу.

Після цього президент заявив, що він вважає пропозицію губернатора „надзвичайно конкретною формою допомоги" і був вдоволений, що він представив цю справу стейтовому урядові.

Пізніше він сказав, що під впливом адміністрації послабилась важливість українського питання в таких інституціях як радіо висильня „Голос Америки", в якім зменшено передачі на Україну, та Інститут для Дослідів СССР в Мюнхені також перестав публікувати українські видання, які раніше творили собою „важливу складову частину дослідної роботи".

Д-р Витвицький також підмітив, що в липні 1959 року, Конгрес ЗДА прийняв відому сьогодні Резолюцію про співчуття долі поневоленим народам в СССР та в східній і центральній Европі. Одначе на жаль ані Радіовисильня „Голос Америки", ані „Радіо Свободи" не завдали собі труду передати зміст цієї Резолюції підсовєтським народам.

Стільки з приводу побуту Президента УНР в Міннеаполісі та Сейнт Полі було поміщено в щоденнику „Дейлі Ґералд".

Варто відмітити, що це був не одинокий голос з американського політичного середовища, який так прихильно поставився до українського питання.

Президент д-р С. Витвицький прибув сюди 25-го травня на запрошення окремого зорганізованого Громадського Комітету для вшанування 36-ої Річниці смерти Головного Отамана Військ і Голови Директорії УНР С. Петлюри та 45-ої Річниці Відновлення Українських Збройних Сил, на якому виголосив головну промову. Комітет цей повстав з ініціятиви місцевого Союзу Українських Ветеранів під проводом полк. В. Филоновича. До Комітету ввійшли три українські Церковні Громади та 17 громадсько-політичних організацій, що підтримують Державний Центр УНР. В ході організації цього Комітету виникла думка, що крім української програми побут президента треба використати для заінтересовання американських політичних кол українськими визвольними питаннями.

З приводу цього справу наладнання англомовних зв'язків доручено п. д-рові М. Данилюкові, якому в зв'язку з заінтересованням американців українським екзильним Урядом при вкладі великих старань пощастило наладнати успішні зв'язки.

Наслідком цього 26 травня ц. р. в відомому в Міннеаполісі готелі „Ніколет" відбулася досить добре організована пресова конференція, на яку прибули представники американської преси та телевізії. У висліді цієї Конференції на 4-ій телевізійній станції двічі показано президента на пресовій Конференції з належними коментарями спікера, а в щоденнику „Пайонір Прес", що виходить в Сейнт Полі з датою 27 травня появилася замітна стаття Вілліяма Рімермена під загол. „Українець в екзилі має надію повернутися на Батьківщину".

Мабуть вже ці вступні інформації преси і телевізії промостили шлях, що президент УНР був прийнятий на належному рівні в стейтовому Капітолі Міннесоти. Цього вечора на телевізійній передачі станції ч. 5 ми бачили, що зустріч губернатора нашого стейту з президентом була сердечною, а з поданих в американській пресі інформацій бачимо ,що вона була також надзвичайно корисною для української визвольної справи і за це належить губернаторові п. Е. Е. Ендерсонові віддати належне признання.

З доручення Громадського Комітету

А. Семенюк

Порядок української „Прощі Подяки" з нагоди 10-ліття Скитальської Родини

24-го липня, 1962 (вівторок) — Проща відлітає джетом бельгійської лінії „Сабіна" до Европи.

25-го липня, 1962 (середа) причалює літак в Брусселі і літаком відлітає до Парижу.

26-го липня, 1962 (четвер) — Париж — оглядання міста.

27-го липня, 1962 (п'ятниця) — Побут в Парижі.

28-го липня, 1962 (субота) — Відлет літаком до Люрду.

29-го липня, 1962 (неділя) — Побут в Люрді.

30-го липня, 1962 (понеділок) — Виїзд денним поїздом з Люрду до Ніцци.

31-го липня, 1962 (вівторок) — Побут в Ніцці.

1-го серпня, 1962 (середа) — Виїзд до Риму.

2-го серпня, 1962 (четвер) до вівтірка 7-го серпня, 1962, побут в Римі, в тому півтора дня звиджування міста. В тому теж часі буде вся програма, що зв'язана із Прощею Подяки, отже молитви і відправи та зложення подяки при нагоді спеціяльної авдієнції, Святішому Вітцеві Папі Іванові XXIII.

8-го серпня, 1962 (середа) — відлет до Мюнхену в Західній Німеччині.

9-го серпня, 1962 — (четвер) — оглядання міста Мюнхену.

10-го серпня, 1962 (п'ятниця) — Побут в Мюнхені.

11-го серпня, 1962 (субота) — Відлет до Цюриху, де буде пересід до Люцерни.

12-го серпня, 1962 (неділя) — Побут в Люцерні і прогулька до Айнзідельн.

13-го серпня, 1962 (понеділок) — переїзд з Люцерни до Цюриху і дальше літаком до Брюсселі і до Ню Йорку.

Подаємо при цьому інформації, що до формальностей, які треба полагодити перед виїздом прощі.

1. Паспорт — треба кожному паломникові вистаратися в місцевому Імміґраційному Бюрі.

2. У зв'язку з виїздом, треба відбути приписане щеплення.

3. Кошти праці в рямках поданої тури виносять коло $750 (сімсот п'ятдесять) і гроші треба переслати до директора Прощі, монс. Івана Стаха — Msgr. John Stock, 161 Glenbrook Road, Stamford, Connecticut, найдальше до 24-го червня 1962 року.

4. Хто бажав би зробити якусь екстра поїздку поза турою в тому часі, то може це зробити, але мусить сам покрити кошти такої поїздки, як також мусить бути в призначеному місті, себто 13-го серпня в Брусселі, щоб відлетіти спільним літаком до Ню Йорку.

Новий плян праці хору „Кобзар" з Філядельфії

(Концерти і замісцеві виступи: оперові постановки).

Закінчивши рік праці й діяльности незвичайно успішними концертами „Кобзар-Кобзареві", у Філядельфії і Ню Йорку, Управа хору „Кобзар", на тому місці, сердечно дякує Відділові УККомітету і ЗУАДК у Філядельфії та українській спільноті обидвох міст, за поміч - спонзорування і масову присутність на двох концертах.

У висліді дальшого плянування, на черговий сезон, Управа хору подає до відома, що „Кобзар", — під мистецьким керівництвом д-ра А. Рудницького, негайно приступає до праці над приготуванням чергових виступів. У пляні намічується:

1. Зустріч „Кобзаря" з хорами: Ню Йорку — „Думка", Нюарку — „Трембіта", 16 і 17 червня ц. р. на оселі УРС, в Глен Спей.
2. Постава опери: „Запорожець за Дунаєм" у Філядельфії й Ню Йорку.
3. Перший виступ „Кобзаря" з власним концертом у Торонті.
4. Ювілейний Лисенківський концерт Об'єднаними хорами (СУХА) „Думка" (Ню Йорк), „Трембіта (Нюарк), „Кобзар" (Філя.), у супроводі симфонічної оркестри.
5. Виступ хору в національних Святах.
6. Праця секцій Чоловічого і Жіночого хору.
7. Прем'єра опери д-ра А. Рудницького — „Довбуш".
8. Товариські зустрічі і культурно розвагові вечірки.

Управа хору сердечно просить нових членів своєчасно зголошуватись кожнього вівтірка перед пробою.

Управа хору „Кобзар"

Книжки й автори

● **Лондонський польський тижневик „Відомосьці"** надрукував у числі 16/17 за 22-29 квітня ц. р. переклад уривків із біографічної повісти про Шевченка, що її написав під назвою „Акім Терезі" („Поет Тарас") кірґізький письменник Борис А. Вадецький. Ці уривки, що стосуються головним чином теми „Шевченко серед поляків", вибрав і переклав на польську мову, попереджуючи їх ширшою передмовою, польський літературознавець і публіцист Мєчислав Ґерґелєвіч. Переклад ілюстрований багатьма портретами Т. Шевченка і репродукціями його малярських праць.

● **Нюйоркська група українських поетів модерністів видала** з датою 1962 року свій уже четвертий з черги збірник „Нові поезії". На зміст збірника склалися оригінальні вірші Емми Андієвської, Юрія Тарнавського, Богдана Бойчука, Жені Васильківської, Богдана Рубчака, Віри Вовк, Патриції Килини, Вадима Лесича, Василя Барки, і переклади поезій американських і західньоевропейських модерних поетів Вісенте Александре, Юліяна Пшибося, Жака Превера, Іва Бонфуа, Жорже Ліма, Мануеля Бандейри, Артура де Азеведо, Гарта Крейна і Ділана Томаса. Збірник ілюстрований репродукціями малярських і різьбарських праць А. Оленської - Петришин, Ю. Соловія, Л. Гуцалюка, Я. Гніздовського, В. Прокуди, В. Барткова і Х. Оленської. Книжку завершують біо - бібліографічні довідки про всіх авторів.

● **Заходом М. А. Доберчака у Ню Йорку** появилася фототипічним виданням відома повість Андрія Чайківського для юнацтва п. н. „На уходах". Передмову до книжки написала Леся Храплива, оформлював видання В. Андрушків.

● **Антонін Новотни,** комуністичний ватажок ЧСР, у 20-ті роковини повного знищення німцями села Лідіце з помсти за те, що воно переховувало вбивників нациста сатрапа Райнгарда Гайдріха, гостро атакував зах. держави за підтримування „німецьких мілітаристів". Село Лідіце відбудовано після війни.

Що ми повинні знати про Манер коледж

Кінчається шкільний рік, і багато українських студентів вже поробили, а деякі ще роблять заходи, щоби дістатися до коледжів та продовжувати свою освіту. Студенти свідомі цього, що освіта в коледжах дасть їм кращу спроможність успішно пробиватися крізь життя, та дасть їм забезпечення праці і кращу заробітню платню. Це практичний підхід до майбутнього. Очевидно крім цього є ще духові надбання, які є більшої вартости.

Для дівчат, що бажають продовжувати свою освіту, радимо взяти під увагу Манор коледж, Факс-Чейс, Па., яким управляють Сестри Василіянки.

Манор коледж, — це дворічна вища навчальна установа („Ліберал артс коледж") програма навчання якого є ідеальна для тих, що хочуть одержати загальну вищу освіту, або спеціялізуватися в ділянках секретарства. По двох роках абсольвентки одержують дипломи, а ті, що бажають одержати бакалаврат, можуть продовжувати студії в іншому коледжі. Кредити дворічної праці в Манор коледжі будуть зачислені, бо він є затверджений в стейті Пенсилвенія та має право прилюдности. Предмети релігія, модерні мови, історія, журналістика, психологія, філософія, фізика, хемія, біологія і інші, входять в програму навчання. Члени факультету є кваліфікованими професорами, які нічого не жаліють, щоб працювати над молоддю.

Новопосвячений будинок міститься на просторій площі, яка є окружена прегарною природою. Українські самодіяльні гуртки є активні, а що нам зокрема подобається — це факт, що американські дівчата вивчають українську мову як одну із чужих мов. Спорт, музика, — вокальна і інструментальна, драматичний гурток, та клюб українознавства розвеселяють життя студенток та вносять своєрідну атмосферу. Придбання прекрасного наукового будинку дало змогу збільшити число студенток. Від нас самих залежить, чи цей український коледж буде рости, та чи в ньому будуть вчитися наші студентки.

Д-р Р. Максимович

По інформації прошу писати до:

Dean, Manor Junior College, Fox-Chase Manor, Jenkintown, Pa.

Вияснення

У статті „Місцевий патріотизм" („Свобода", ч. 109 з 9. 6. 62) надруковано помилково — „300 повітових комітетів". Має бути — „30 повітових комітетів". Літописи малих містечок і сіл повинні бути надруковані в повітових збірниках, або навіть і в обласних, якщо немає повітових комітетів. Тільки винятково такі великі села, як Жабє, Романів, Кобиловолоки, Зарваниця та інші — можуть здобутися на свої окремі літописи - монографії. — **І. Д.**

Діти в Клівленді, Огайо на журнал „Веселка"

СПИСОК Ч. 12.

Д-р Дмитро Фаріон	$ 5.00	З. Єзерський	2.00
Хома Володимир	5.00	П. Чучкевич	2.00
Д-р М. Дейчаківський	5.00	Д-р Павлишин	2.00
Д-р Я. Мигайчук	4.00	К. Мельник	2.00
В. Ліщинецький.	3.00	Богдан Кичун	1.50
М. Пукач	3.00	Іван Панас	1.00
Омелян Макогін	2.00	А. Собєскі	1.00
Юрій Раточка	2.00	Д-р З. Винницький	1.00
М. Петрина	2.00	Хортиненко	1.00
В. Максимів	2.00	Петро Лютий	1.00
А. Гереґа	2.00	Василь Ільчишин	1.00
Омелян Гринько	2.00	В. Голембйовський	1.00
Петро Футей	2.00	Джан Королишу	1.00
Іван Бачинський	2.00	Н. Маґоцький	1.00
Д-р Рижій	2.00	Кузьмин	1.00
Д-р П. Теліщевський	2.00	Григорій Голубець	1.00
Д-р В. Малиновський	2.00	Н. Н.	.70
М. Данилишин	2.00	Дейнека	.50
М. Гевко	2.00		
Антін Хомик	2.00	Разом	$ 82.70
Василь Лагошняк	2.00	Раніше проголошено	$ 3,529.34
Михайло Сушко	2.00		
Т. Колосівський	2.00		
А. Адамович	2.00	Разом	$ 3,612.04

Рібікофф обстоює домагання, щоб медичну опіку фінансувало соціяльне забезпечення

Вашингтон. — Секретар здоров'я, виховання і добродійности Абрагам Рібікофф відвідав Палатну Комісію Способів і Засобів і конферував із її членами в справі медичної опіки над старшими особами. З його заяви виходило, що він погоджувався б на деякі зміни в урядовому проєкті, але одночасно він виключає навіть найменший компроміс в тому пункті, що ця опіка мусить відбуватися в рамках соціяльного забезпечення. Палатна комісія Способів і Засобів в дні 11-го червня почала розглядати справу урядового проєкту про медичну опіку. Після побуту в Ком. Рібікоф відбув пресову конференцію, на якій не говорив про жадні компроміси, тільки заявив, що він має надію, що таки вдасться щось зробити в цій важливій справі. Комісія перевела переслухання в цій справі минулого року, і тепер вона буде обговорювати урядовий законопроєкт впродовж одного тижня, після чого вона вирішить, чи переслати урядову пропозицію на вирішення повній Палаті. Один із спонзорів проєкту конґресмен із Каліфорнії Сесіл Р. Кінґ висловив надію, що Конґрес ухвалить цей проєкт в дещо зміненій редакції. Але демократичні провідники в Конґресі не мають такої надії.

Форд передбачає, що цього року продадуть коло 7 мільйонів авт

Дітройт. — Голова Фордової Моторової Компанії Генрі Форд другий заявив на пресовій конференції, що в цьому році збільшуватиметься продаж авт, і що такий стан продовжуватиметься і в першій половині 1963-го року. Він гадає, що цього року різні автомобільні фірми продадуть коло 7 мільйонів своїх і імпортованих авт, що буде другим рекордовим роком, бо досі тільки в 1955-му році вдалося було продати 7,169,908 авт. Форд заявив, що він не думає зменшувати інвестиції у свої закордонні фабрики, хоч уряд плянує загострити податкові приписи у відношенні до закордонних філій американських корпорацій. Фордові фабрики справедливо платять податки, і податкові загострення не є для них страшні. Цю заяву склав Форд у зв'язку з нарадами, в яких взяли участь 1,350 продавців авт із 9-ох стейтів.

„Мати наймичка" в Брукліні

27-го травня ц. р. в Українському Народному Домі в Брукліні — Північ відбулася імпреза, в якій вдало сполучено і відзначено два свята: Свято Героїв і Свято Матері. З короткою, але змістовною доповіддю виступив голова 2-го Відділу ООЧСУ п. Костик. Після цього виставлено п'єсу І. Тогобічного „Мати-Наймичка" за однойменною поемою Тараса Шевченка.

Виставив п'єсу аматорський драматичний гурток при Осередку СУМА в Брукліні під керівництвом п-ні Алли Давиденко. Хоч ця п'єса І. Тогобічного, здавалося б, і стара й подекуди занадто сантиментальна як на наш час, зголодніла на театральні видовища з українською тематикою численна публіка прийняла її дуже прихильно. Автор п'єси зумів вкласти стільки тепла у виведені ним образи, стільки людяности і природнього гумору, притаманного нашому народові, що глядачі не зважали на деякі недоліки п'єси та її виконання і — щиро сміялися, щиро журилися й навіть плакали разом із її героями.

Правдиво і переконливо заграв ролю старого селянина - господаря Трохима — Іван Макар. Доброю парою була йому жінка Настя у виконанні п-ні Віри Куки. Вагато гумору вклав у свої обидві ролі — Федора і Потапа — п. Василь Сметанюк. При цьому він зумів до такої міри перевтілитися, що ніхто з глядачів не пізнав у жвавому парубкові Потапові поважного і статечного Федора. Добре провела складну і трагічну ролю — Марини п-ні Стефа Галатин. Видно, що вона — не новак на сцені.

Молодий герой Марко, в інтерпретації п. Бориса Лисенка — милий, добрий парубок, добре вихований у патріярхальній українській родині. Пару він собі дібрав відповідну — Палажка у виконанні молоденької пані Марійки Бошко така ж мила, добра і весела селянська дівчина.

Решту невеликих роль виконували: Гапка — п-ні Анна Польна, Домаха — панна Катря Дуда, Христя — п-ні А. Давиденко і Петро — п. Павло Галатин. Суфлював п. П. Польний. Костюми — п. Бражника.

Усі були на своєму місці. Імпреза пройшла з добрим моральним і матеріяльним успіхом, при повній залі. Сподіваємося, що праця театрального гуртка на цьому не припиниться і наша громада ще не раз матиме приємність бачити гарні вистави в своєму Народному Домі.

В. Д.

Перша пожертва

Українська Кредитова Спілка „Самопоміч" у Клівленді пожертвувала тисячу долярів Українській Американській Асоціяції Університетських Професорів на видання джерельних матеріялів до історії України англійською мовою.

Управа Асоціяції приймає цей значний дар із виразом глибокої вдячности та як доказ того, що в нашому суспільстві існують інституції та поодинокі громадяни, які мають глибоке зрозуміння для наукової праці про Україну та Східню Европу, а зокрема для видання джерельних публікацій в цій ділянці у мовах широкого вжитку в світі. Управа УКС „Самопоміч" прнобіцяла також звернутися до інших фінансових інституцій, а зокрема сестринних спілок, за грошовими пожертвами на цю ціль.

На руках наших науковців є ряд готових до друку джерельних праць, на публікацію яких необхідно фондів. Управа УААУП буде вдячна за навіть і найменші пожертви на цю ціль і просить висилати їх на адресу:

Research Endowment of the UAAUP, The Parma Savings Co., 5839 Ridge Rd., Cleveland 9, Ohio.

Пресовий Відділ
Української Американської Асоціяції Університетських Професорів

ВІСТІ З КАЛІФОРНІЇ

Хор „Кобзар в Лос Анджелес в небезпеці

Цим разом нарушимо порядок, заведений у нашій пресовій інформаційній службі писати лише про осяги, пописи, відбуті імпрези і тому подібне — і підкреслимо небезпеку загину такого прекрасного хору при центральній українській організації в Лос Анджелесі — хору „Кобзар", створеного більше року тому зі співаків усіх церковних громад міста і околиць.

Тоді було шість десятків хористів - ентузіястів, які під вправним керівництвом маестра В. Божика нераз показали справжнє мистецтво не лише на сцені Українського Культурного Осередку для своїх, а й на міжнаціональній арені для чужих. Сьогодні ж — краще не називати числа осіб, що реґулярно приходять на проби - співанки. Тому заходами Управи УКО відбулася в неділю, 27-го травня широка конференція за чайним столом усіх співаків і запрошених громадян, що цікавляться культурно - освітньою працею нашої громади в Каліфорнії, щоб виявити причини занепаду та знайти шляхи до поштовху в дальшому розгортанні праці хору. Тим конечніша була ця конференція якраз тепер, бо крім щорічного „Свята Поневолених Націй", де має виступити наш хор, стало відомим, що трапляється можливість навіть виступити в телевізійній програмі, яку плянує недавно організована американцями впливова „Ліґа Антикомуністичних Виборців", звернувшись у цій справі до Управи нашого Осередку. Крім того, плянується інтернаціональна виставка в Лос Анджелесі з художніми імпрезами різних народів.

І хоч хор „Кобзар" таки знаходиться в небезпеці, промовці на конференції своїми виступами зоставили у слухачів враження й переконання досить оптимістичного характеру, бо не знайдено жадної поважної причини занепаду — лише і тільки хронічна еміґраційна байдужість. Встановлено цілий ряд напрямних для оживлення праці та вирішено найперше звернутися до отців - настоятелів усіх церков в Лос Анджелесі, щоб допомогли шляхом постійних роз'яснювальних промов із заохочуванням тих, кого Господь обдарував Божим даром — співом, віддати той дар також на службу і славу нашого народу, як також кілька інших організаційних заходів.

Іван Овечко

Мудрі Шведи

Батьки, учителі й учні місцевости Свартнес у Швеції договорилися, що по восьмій годині вечора ніодна дитина не буде перебувати поза своїм мешканням, не буде слухати радіопередач і приглядатися телевізії. Спочатку не всі батьки були згідні з цією постановою, але по першій пробі і батьки, і учителі, і учні побачили, які користі дала ця спроба. Учителі ствердили, що зацікавлення учнів шкільною наукою зросло, у деяких учнів успіхи в науці збільшилися до 50 відсотків, діти стали здоровіші, уважливіші під час шкільного навчання і краще себе почувають. Щоб діти могли користати з радіопередач, рішено просити шведську радіовисильню починати радіопередачі вчасніше. Усе громадянство Швеції слідкує тепер за висілдом цієї спроби і хоче здійснити її в інших місцевостях.

От, якби так вдалося подібно зробити в Америці, відпала б велика частина жури про майбутнє тутешньої молоді.

За.

Зі спорту

МІЖНАРОДНА ФУТБОЛЬНА ЛІҐА

В неділю, 10-го червня, відбулися чергові дві зустрічі М. Ф. Ліґи на Трайборо Стадіоні в Ню Йорку. Їх виліди:

„Америка", Бразилія—„Ройтлінґен", Німеччина 1:1

„Палермо", Італія — „Данді", Шотляндія 1:1

Обидві пари противників змагалися з надіями все ще на перше місце в першій групі М. Ф. Ліґи. Нерішена бразилійців дала їм змогу задержатися на вершку показника. Німецька дружина несподівано заграла дуже добре і мало-що не відібрала бразилійцям першого місця. „Палермо" писувалося швидкою грою, але репрезентанти Шотляндії, мимо сильної спеки, видержали темпо і були рівнорядним противником італійців.

Показник М. Ф. Ліґи

Стан з 11 червня 1962

		Точ.	Вор.
„Америка", Бразилія	6:2	8:6
„Ройтлінґен", Німеч.	5:3	4:3
„Ґвадаляхара", Мех.	4:4	6:5
„Палермо", Італія	4:4	6:6
„Данді", Шотляндія	4:4	7:8
„Гайдук", Югославія	1:7	6:9

В наступну суботу, 16-го червня, відбудуться останні подвійні змагання цієї групи М. Ф. Ліґи на Трайборо Стадіоні: „Палермо", Італія — „Ройтлінґен", Німеччина, о год. 2.00. — „Данді", Шотляндія — „Америка", Бразилія, о год. 4.00.

Василь Омельченко, змагун Пайонір Клюбу здобув перше місце в ході — змагу на дві милі, пройшовши їх за 15 хвилин і 17.2 сек. Цей осяг здобув він на 72-гих річних Метрополітальних Змаганнях Союзу Аматорів Атлетів, які відбулися минулої суботи, 9 червня в Йонкерсі, Н. Й. Гарними осягами на цих же змаганнях пописалися Оертер в меті диском на 199 стіп і 7.5 цаля та Ґубнер в стусані кулею на 63 стопи і 4 цалі.

ВІДЗНАКА ФІЗИЧНОЇ ВПРАВНОСТИ

Українська Спортова Централя Америки і Канади почала акцію на терені Америки і Канади за поширення ВФВ в році 1956-ім. Від 1956 року по 1962-ий рік виповнило повні вимоги ВФВ 461 осіб. З того на таборах добуто таку кількість відзнак:

1) Табори й осередки на місцях:

Пластовий табір „Новий Сокіл" Норд Коллінс — 141; Сумівський табір „Веселка" Актон — Торонто — 91; Сумівський табір „Київ" Дітройт — 45; Пластовий табір Іст Четгем 40. — Решта клюбів, товариства, спортових секцій і молодіжних організацій 144. — Разом 461.

2) Відношення кількости здобутих відзнак між спортовими клюбами і молодіжними організаціями:

Пласт в Америці і Канаді — 254; СУМ в Америці і Канаді — 164; Спортові клюби в Америці — 43.

3) При організації змагань за ВФВ відзначилися такі уповноважені:

Яцишин Антін (126 відзнак); д-р М. Гута (91); Дубас Ірина (89); Кунаш Ігор (45); Обухівський Юліян (26); мґр. Рак Ярослав (18); Зелена Ольга (11); мґр. Кузь Володимир (10; Маланчук Степан (6). — Разом 461.

В Шевченківськім 1961-ім р. перше місце зайняв сумівський табір „Веселка" Актон—Торонто, де ВФВ здобула 91 особа. На друге місце висунувся сумівський табір „Київ" в Дітройті, здобуваючи 45 відзнак.

УСЦАК заввиває усі спортові товариства, молодіжні організації активніше поставитися до популяризації Відзнаки Фізичної Вправности серед української молоді на терені Америки і Канади. Де є брак уповноважених до ВФВ, просить негайно подавати адреси і телефони людей, які могли б функції уповноважених носити.

Адреси кандидатів на уповноважених проситься слати й у всіх справах Відзнаки Фізичної Вправности звертатися на адресу:

Antin Jatsyshyn, 1163 Rowley Ave., Cleveland 9, Ohio, Tel.: SU 1-9198.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ
Українського Народного Союзу

СУБОТА, 16-го ЧЕРВНЯ 1962:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Дністер", Відділ 361, в год. 8:00 веч., у власній домівці, при 119 Ave. "A". На Зборах, крім ділових справ, буде відчитаний звіт із цьогорічної 25-ої Конвенції УНСоюзу. — В. Варагура, секр.

НЕДІЛЯ, 17-го ЧЕРВНЯ 1962:

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 206, в год. 1:00 по пол. На цих Зборах, крім деяких справ, буде звіт із 25-ої Конвенції УНСоюзу. — Є. Тепер, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Місячні Збори Б-ва св. Василія, Відд. 339, в год. 3:00 по пол., в домі Укр. Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на ці Збори та вирівняти членські вкладки. — С. Лупацій, касир

Посмертні згадки

Іван Н. ШЕВЧУК — член Т-ва ім. М. Драгоманова, Відд. 181 УНСоюзу в Менвіл, Р. Ай., а перебував у Вестбури, Н. Й., упокоївся в Бозі в дні 2-го травня 1962 року, по довгій і важкій недузі, проживши понад 74 роки. Покійний народився в селі Саджівка, пов. Скалат, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Анну, 3 синів: Николу, Дмитра і Данила, 8 внуків та брата Йосифа. Похорон відбувся 7-го травня ц. р., з пох. заведення до церкви, а опісля на вічний спочинок на Holy Road Cemetery, Westbury, New York. — В. Н. П.!
П. Лапчинський, секр.

Никола ЗАХАРЕНЧУК — довголітній член Б-ва св. Івана Хрестителя, Відд. 292 УНСоюзу в Дітройті, Мич., помер 27-го травня 1962 р. Покійний народився 1889 р. в селі Губен, пов. Бучач, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1907 р. Полишив у смутку дружину Марту, сина Йосифа, 2 доньки: Дороту і Варвару, 3 сестри: Елену, Марію, Наталію та 3 внуків. Похорон відбувся дня 1-го червня 1962 р., з пох. заведення до церкви св. І. Хрестителя, при участі Родини, Приятелів і Членів Б-ва, а опісля на цвинтар Holy Sepulchre. — В. Н. П.!
П. Федик, секр.

ТАРЗАН, ч. 4856. Просить рятувати жінку!

Мавполюд відкрив непритомну жертву лютости океану і побіг вниз, щоб перевірити.

Рішучим риком Тарзан остеріг своїх тварюк, щоб він сам міг допомогти нещасній людині...

Тепер він почув журливо пробубонілі слова: — „Допоможіть... Я потребую допомоги... Щоб врятувати свою жінку...